

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Маринчука Петра Ігоровича «Корекція фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво» в процесі професійно-прикладної фізичної підготовки», поданої до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

Актуальність обраної теми дисертації. Темп сучасного життя, збільшення обсягу інформації, постійне оновлення й ускладнення освітніх технологій підвищують рівень вимог щодо підготовки майбутніх фахівців. Наразі вища школа України фокусує увагу на вихованні гармонійно розвинутої особистості, яка здатна до самоосвіти як до життєвої установки, «озброєної комплексом методів і прийомів умінь і навичок перманентного оновлення знань в умовах швидкоплинних суспільних змін».

Накопичений упродовж останніх десятиліть значний досвід про можливості фізичного виховання щодо становлення особистості фахівця зумовив створення окремого розділу фізичної культури «Професійно-прикладна фізична підготовка». ППФП – як спеціалізований процес зі своїми методами й засобами покликана забезпечити певний ступінь розвитку психофізичних якостей, необхідних для тієї чи іншої професії, зокрема у сфері музичної діяльності. Специфіка фізичного виховання студентів музичних спеціальностей передусім полягає в його змісті, формування якого відзначається з урахуванням особливостей професійної діяльності музикантів, їхньої фізичної підготовленості й інших аспектів. ППФП студентів музичних спеціальностей представлена обмеженою кількістю робіт, у яких вирішено окремі питання вдосконалення професійно значущих умінь і навичок. У такому контексті видається актуальним наукове обґрунтування технології корекції фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво» у процесі професійно-прикладної фізичної підготовки.

Дисертаційна робота виконувалась відповідно до плану науково-дослідної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського на 2013–2016 рр. з теми «Оптимізація процесу вдосконалення фізичної та функціональної підготовленості учнівської та студентської молоді фізичними навантаженнями різного спрямування» (номер державної реєстрації 0113U007491). Подальші дослідження

виконувалися автором відповідно до теми: «Теоретико-методичні засади формування культури фізичного здоров'я у студентської молоді» на 2015–2017 рр. (номер державної реєстрації 0115U0067675).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Мета та завдання дослідження, які сформульовані автором, а також відповідний підхід із використанням сучасних методів дослідження дозволили повно розкрити тему дослідження, що підтверджується науковим та практичним значенням отриманих результатів.

Наукова новизна дослідження:

– уперше визначено професійно важливі фізичні якості студентів творчо-образної групи спеціальностей та здійснено їх ранговий розподіл;

– уперше здійснено порівняння показників фізичних якостей: витривалості, швидкості, спритності, гнучкості, тонкорухової координації студентів спеціалізацій «фортепіано, оркестрові струнні інструменти»; «оркестрові духові та ударні інструменти, народні інструменти»; «вокал, хорове диригування»;

– уперше науково обґрунтовано та розроблено технологію корекції фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво», особливостями якої є виражене оздоровче спрямування та спеціально підібрані засоби фізичного виховання: комплекси вправ із використанням тренажера «функціональні петлі TRX», комплекси вправ аутогенного тренування, дихальна гімнастика О. Стрельнікової, стретчинг, комплекси вправ із застосуванням «еспандеру». Технологія структурована на етапи, включає три блоки: теоретичний, практичного спрямування та контролю, містить критерії ефективності та інформаційно-методичний проект «Симфонія здоров'я».

За темою дисертації опубліковано 13 наукових праць, з них 6 праць – у фахових виданнях України (3 включено до міжнародної наукометричної бази), 1 публікація у науковому періодичному виданні іншої держави

(Польщі), яке включено до міжнародної наукометричної бази; 3 публікації апробаційного характеру, 3 праці додатково відображають наукові результати дисертації.

Практична значущість дисертаційної роботи полягає в упровадженні заходів, які передбачають нові підходи до планування й організації освітньої та позанавчальної діяльності з фізичного виховання, а саме – використанні сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій з урахуванням мотивів та інтересів студентів освітніх закладів культури та мистецтв, застосуванні теоретичних положень галузі фізичної культури і спорту в інноваційному контексті.

Основні теоретичні положення, експериментальні дані та висновки доповідалися на Міжнародних науково-практичних конференціях: «Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві» (Луцьк, 2017); IV Міжнародній науково-практичній конференції «Теоретические и прикладные аспекты олимпийского образования, физической культуры и спорта школьников и учащейся молодежи» (Брест, 2017); «Фізична культура, спорт та здоров'я нації» (Вінниця, 2016); «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми» (Вінниця, 2016, 2017); Всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Фізична культура, спорт та фізична реабілітація в сучасному суспільстві» (Вінниця, 2017, 2018); «Проблеми сучасної валеології, фізичної культури та реабілітації» (Херсон, 2016); на щорічних науково-методичних конференціях кафедр теоретико-методичних основ фізичного виховання і теорії і методики фізичного виховання і спорту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (2015–2017).

Оцінка змісту дисертації, її завершення в цілому та ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертації. Дисертаційна робота загальним обсягом 290 сторінок, складається з переліку умовних позначень, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел

(281 найменування) і додатків. Робота містить 56 таблиць та ілюстрована 9 рисунками.

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми; вказано зв'язок із науковими планами, темами; визначено об'єкт, предмет, мету, завдання та методи дослідження; розкрито наукову новизну та практичну значущість роботи; відзначено особистий внесок здобувача у спільні публікації; описано сферу апробації результатів дослідження та наведено дані про кількість публікацій за темою дисертації.

У **першому розділі дисертації** проаналізовано сучасний стан організації системи фізичного виховання в закладах освіти культури і мистецтв в контексті підвищення ефективності занять з фізичного виховання. Оцінено навчальні плани підготовки студентів різних спеціалізацій спеціальності «Музичне мистецтво» та можливості секційних занять з різних видів спорту.

У **другому розділі** наведено обґрунтованість методів здійснених досліджень, їхню адекватність об'єкту, предмету, меті та завданням роботи, доцільність застосування запропонованих методів, описано організацію дослідження і контингент тих, хто прийняв участь у дослідженнях.

У **третьому розділі** проведено оцінку рівня теоретичних знань студентів з предмету фізична культура, визначено особливості мотивів та інтересів студентів спеціальності «Музичне мистецтво» I та II курсів до занять фізичною культурою і спортом.

За результатами констатувального експерименту, спостережено надто низький рівень мотивації до занять фізичною культурою і спортом, рухової активності й установок на здоровий спосіб життя у студентів спеціальності «Музичне мистецтво». Бажання займатися в позаурочний час будь-яким видом спорту або брати участь у фізкультурно-оздоровчих заняттях не виявляють 61,8 % дівчат I курсу та 69,7 % дівчат II курсу, а також 51,2 % юнаків I курсу та 39,1 % юнаків II курсу.

Автором визначено, що дівчата та юнаки I курсу здебільшого мають середній рівень теоретичних знань. За результатами тестування, встановлено

такі проблемні для них питання, як: теоретичні відомості про особливості фізичного розвитку та фізичної підготовленості, спосіб життя та шляхи реалізації здорового способу життя в процесі життєдіяльності, а також питання щодо корекції та профілактики порушень постави.

Дисертантом з'ясовано, що студентам I та II курсів притаманні середній і нижче за середній рівні РФЗ, що увиразнює недотримання ними режиму рухової активності й ігнорування факторів здорового способу життя. Розподіл юнаків у межах низького рівня стану біогеометричного профілю постави становив: I курс – 12,2 % (5 осіб), II курс – 34,8 % (16 осіб), що зумовлено низькими балами з таких показників: грудний кіфоз, кут нахилу тулуба, симетричність акроміальних точок, трикутники талії, симетричність нижніх кутів лопаток. Під час педагогічного експерименту автором виявлено негативну тенденцію щодо погіршення результатів фізичної підготовленості студентів спеціальності «Музичне мистецтво» у процесі навчання, що доведено статистично достовірно гіршими результатами фізичної підготовленості студентів II курсу порівняно з результатами студентів I курсу ($p < 0,05$). Аналіз показників фізичних якостей студентів I та II курсів залежно від спеціалізацій дав підстави автору констатувати про статистично достовірне ($p < 0,01$) зниження середньостатистичного результату юнаків спеціалізації «оркестрові духові та ударні інструменти, народні інструменти» під час виконання тестів на виявлення більшості фізичних якостей порівняно з юнаками інших спеціалізацій та у віковому аспекті. За результатами експертного оцінювання, обрано професійно значущі фізичні якості для студентів спеціальності «Музичне мистецтво». На думку експертів, найбільш значущими фізичними якостями є: статична витривалість (середній ранг $R = 1,25$); на 2 місці – сила плечового поясу ($R = 2,0$); на 3 місці – спритність рук ($R = 2,50$) та на 4 місці - координація ($R = 3,67$).

У четвертому розділі роботи дисертантом розглядаються основні шляхи удосконалення процесу фізичного виховання студентів спеціальності

«Музичне мистецтво» та особливості впровадження технології корекції фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво».

У ході дослідження автором розроблено експериментальну технологію корекції фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво», що охоплює: мету, завдання, блоки цільової спрямованості, структуру та зміст занять, загальний обсяг годин і його розподіл за навчальним планом училища, інтеграцію в дисципліни професійної підготовки, перелік засобів загальної, спеціальної фізичної підготовки, співвідношення між різними видами підготовки у межах комплексів вправ різної спрямованості, розподіл занять із різних видів і засобів технології в рамках занять і критерії оцінки фізичного стану студентів. Дисертантом запропоновано комплекси вправ з диференційованим використанням тренажеру «функціональні петлі TRX», залежно від рівня фізичної підготовленості, які дозволяють ефективно впливати на розвиток основних фізичних якостей, необхідних для високої професійної діяльності фахівців спеціальності «Музичне мистецтво»; комплекси вправ в залежності від етапів реалізації технології з використанням профілактора Євмінова та комплекси вправ стретчингу для підвищення рухливості у суглобах, що витримують основне навантаження під час роботи з інструментом; вправи для розвитку здатності до довільного розслаблення м'язів, що постійно виконують інтенсивні робочі рухи або перебувають у перенавантаженні; застосовані комплекси вправ дихальної гімнастики за методикою О. Стрельнікової та комплекси вправ аутогенного тренування.

Ефективність запропонованої в дослідженні технології доведено на основі зміни аналізованих показників, а саме: зниження розрахункових значень індексу Робінсона в ЕГ від $(\bar{x} \pm s)$ $(86,53 \pm 3,07)$ ум. од. до $(83,43 \pm 2,60)$ ум. од.; зростання значення силового індексу в ЕГ від $(54,95 \pm 3,11)$ ум. од. до $(59,68 \pm 3,57)$ ум. од. Після експерименту зафіксовано збільшення кількості студентів в ЕГ за показниками силового індексу: 4 особи досягли рівня вище за середній, 1 особа перейшла на високий рівень унаслідок зростання показника динамометрії. За показниками ЖЕЛ і маси тіла у юнаків

КГ не простежено значущих змін, тоді як у юнаків ЕГ, окрім зменшення маси тіла наприкінці експерименту, зареєстровано кращі показники ЖЕЛ. У ході дослідження постави визначено, що 5 студентів ЕГ залишилися на середньому рівні стану біогеометричного профілю постави – 55,6 %, 3 студенти перейшли на високий рівень – 33,3 %. Студенти КГ після завершення експерименту продемонстрували низькі бали за показниками «кут нахилу тулуба» та «кут нахилу голови», а також за показниками з карти оцінювання за номерами 4 та 5 – «живіт», «поперековий лордоз». Загалом низький рівень стану біогеометричного профілю постави виявлено у 40% юнаків КГ, середній – у 50 %, високий – у 10 %. За оцінюванням результатів тестування рівня фізичної підготовленості з'ясовано, що впродовж експерименту у студентів КГ відмінності між усіма показниками були статистично незначущими ($p > 0,05$); у студентів ЕГ відбулося статистично значуще ($p < 0,05$) покращення спектра показників, а саме: кількість підтягувань зростає з $(\bar{x} \pm S)$ $(7,76 \pm 0,71)$ разів до $(9,11 \pm 0,93)$ разів; стрибок у довжину з місця – з $(182,56 \pm 8,26)$ см до $(192,67 \pm 5,57)$ см; підйом тулуба в сід з положення лежачи – з $(34,67 \pm 0,87)$ разів до $(38,78 \pm 1,39)$ разів; а показник нахилу з положення сидячи збільшився з $(5,67 \pm 0,50)$ см до $(6,78 \pm 0,67)$ см; час подолання дистанції 2000 м зменшився з $(9,61 \pm 0,14)$ хв до $(8,49 \pm 0,08)$ хв; біг на 100 м змінився – з $(15,91 \pm 0,46)$ с до $(15,53 \pm 0,34)$ с; стрибки через скакалку протягом 30 с – з $(56,00 \pm 0,71)$ разів до $(61,56 \pm 1,01)$ разів.

У п'ятому розділі «**Аналіз та узагальнення результатів дослідження**» проведено узагальнення теоретичного аналізу та експериментальних даних, сформовані основні результати дисертаційного дослідження, розкрита практична та теоретична значущість проведеної роботи. Зіставлено наукові дані, які отримала автор, із наявними в наукових і методичних джерелах. У ході дослідження було отримано та висвітлено три групи даних: ті, що підтверджують, ті, що доповнюють наявні розробки, та абсолютно нові результати з представленої проблеми дослідження.

Висновки повністю відповідають завданням дослідження та змісту основного тексту роботи, є логічними та структурованими.

Позитивно оцінюючи в цілому рівні наукової новизни, теоретичного і практичного значення дослідження, доцільно звернути увагу і на деякі його недоліки:

1. Перший пункт наукової новизни роботи виглядав би більш аргументовано, якби дисертант розкрив більш детально задекларовані положення, які ж нові наукові дані отримані в результаті проведених досліджень.

2. Ряд положень першого розділу представлені у вигляді декларації фактів, на нашу думку, інформація яка представлена в даному розділі повинна бути розглянута крізь призму авторського бачення існуючих невіршених проблем.

3. В проведених дослідженнях використаний метод експертного оцінювання. Чим пояснити, що дисертант експертизу проводив за допомогою методу переваги (ранжування), а саме за оцінку обрав порядкову шкалу, що передбачала розставлення експертами оцінюваних об'єктів за рангами у порядку зниження їхньої значущості?

4. Дисертант у таблиці 3.7. вказує результати дослідження, соматоскопічні показники фізичного розвитку є невтішними, оскільки високий рівень стану біогеометричного профілю постави у студентів дівчат на II курсі зареєстровано у 45,5 % випадків (15 осіб), тоді як на I – 61,8 % (21 особа). Юнаків з високим рівнем стану постави на II курсі – 15 осіб, а на I - 17 осіб, у відсотковому значенні на II курсі юнаків із високим рівнем стану біогеометричного профілю постави на 8,9 % менше, ніж на I курсі. З огляду на вищесказане, автор відзначає, що корекція та профілактика порушень стану постави студентів спеціальності «Музичне мистецтво», важливе та актуальне питання. На нашу думку згідно з отриманими результатами дослідження мова повинна вестися про збільшення рівня біогеометричного профілю стану постави, а не про організацію корекційних заходів.

5. Проводячи оцінку рівня стану біогеометричного профілю постави, після проведення формуючого експерименту, дисертант вказує, що 5 студентів ЕГ залишилися на середньому рівні стану біогеометричного профілю постави, тоді як 3 студенти завдяки зміцненню м'язів спини та черевного пресу, формуванню навичок правильно тримати свою поставу (піднята голова, розправлені плечі тощо) перейшли на високий рівень. Хотілося б почути від здобувача за рахунок яких фізичних вправ відбулося поліпшення стану постави студентів?

6. Висновок 9 перенасичений цифровими даними, що ускладнює сприйняття результатів дослідження.

Вищевикладені зауваження до дисертаційної роботи не знижують позитивної оцінки даної наукової роботи.

Автореферат відповідає змісту дисертації і розкриває основні положення дисертації.

Висновок. На підставі викладеного вважаю, що дисертаційна робота, Маринчука Петра Ігоровича «Корекція фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво» в процесі професійно-прикладної фізичної підготовки» відповідає вимогам п.11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567, що дає підставу для присудження її авторові наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Офіційний опонент:
завідувач кафедри фізичного виховання
Київського національного економічного
університету імені В.Гетьмана

канд. фіз. вих., доцент

*Відгук отримано
05.12.2018 р. МВД*

М.В. Дудко